

6493 ²⁵/₄ 22: 1. Beh. af F. t. L. om Afhænd. af Domænegaardene i de sønderj. Landsdele m. m. 6494

Husmandsbrugene, har det ikke alene været for at skaffe Boliger, det har ogsaa været for at skabe Mulighed for Erhverv, saaledes at man herigennem virkelig ogsaa har støttet en Gren af Landbrugsvirksomheden. Hvorvidt det er nødvendigt i Fremtiden overfor disse specielle Erhverv at støtte dem eller ikke, derom kan ingen vide noget med Sikkerhed. At man, hvis det skulde vise sig unødvendigt, vil gaa bort derfra, ligesom man gaar bort fra at støtte alle andre Steder, hvor en saadan Støtte er overflødig, er en selvfølgelig Sag. Men, som bemærket før, det er ikke alene i de bestemt tilmaalte Tilskud, Hjælpen findes, men den findes ogsaa i den lave Rente. Og her maa jeg hævde, at ved den lave Rente har man gennem Aartier støttet Oprettelsen af Husmandsbrug — om med Rette eller Urette paa et vist Tidspunkt er noget for sig, men man har faktisk gjort det, og det har kostet Staten ikke saa faa Penge. Man har nu set, at paa dette Tidspunkt har i hvert Fald den højtærede Landbrugsminister paa Trods af sine ved forskellige Lejligheder udtalte Synspunkter givet sit Minde til og har selv fremsat Lovforslag, der giver Gave til Oprettelse af Erhverv. Jeg vil haabe, at den højtærede Landbrugsminister i Fremtiden, ogsaa paa andre Omraader, paa Trods af sine Udtalelser ved forskellige Lejligheder, vil give sit Minde til, at man støtter, hvor Hjælp er nødvendig.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen har Ordet for en kort Bemærkning.

Niels Frederiksen: Det Spørgsmaal, om Statshusmændene efter Loven af 4. Oktober 1919 er stavnsbundne eller frie Mænd, har saa stor Interesse, at jeg gerne vil knytte endnu en Bemærkning angaaende det Forhold til de Udtalelser, som den højtærede Landbrugsminister sidst fremsatte. Han sagde nemlig, at hvis en Mand, der har et saadant Landbrug, ønsker at flytte, kan han det ikke, for han er pligtig at betale ikke alene det, han har laant under de dyre Forhold, hvorunder han byggede, men ogsaa den Godtgørelse i Rente o. s. v., som han har opnaaet. Dette er ikke rigtigt. Der staar ikke noget som helst i Loven derom, men der staar, at Staten har Forkøbsret,

og den Forkøbsret har Staten for at modvirke, at vedkommende spekulerer med sin Ejendom. Jeg vil kun anføre, hvordan Forholdet former sig i det praktiske Liv under den højtærede Landbrugsministers Afgørelser som sikkert under hans Efterfølgeres. Hvis en Mand har en saadan Ejendom og af en eller anden gyldig Grund ønsker at afhænde den til en af sine Medborgere, træffer de en Aftale om Handelen som ved enhver anden Handel, skriver en Slutseddel, hvori Handelens Betingelser er opført under Forbehold af, at Statslaanet faar Lov til at blive staaende, og Ejeren indsender saa Ansøgning til Landbrugsministeren om at faa Lov til at sælge sin Ejendom paa de anførte Vilkaar. Naar det ikke er en ren Spekulation, eller der i Betingelserne findes Urimeligheder, som man under Hensyn til det Pant, man har i Ejendommen, ikke mener at kunne godkende, godkender Landbrugsministeren altid en saadan Handel. Det har han gjort hidtil, og det vil han sikkert blive ved at gøre. Saadan er Forholdet i det virkelige Liv. Men den Mand, der samtidig med Statshusmanden har købt sig en Ejendom til de høje Toppriser paa Jord og Bygninger, er stavnsbundet, for han er netop pligtig til at betale alt, hvad han har givet for sin Ejendom, og han kommer forgæves til at se sig om efter en Køber, der vil fri ham ud af den Klemme, som han har sat sig i. Den frie Mand er Statshusmanden efter Loven af 4. Oktober 1919, den bundne Mand er den Mand fra samme Samfundslag, der paa samme Tid har købt Landbrug i det frie Marked. Han kommer til at blive paa Ejendommen, han gaar fallit, men Statshusmanden kan finde en Køber.

Landbrugsministeren (Madsen-Mygdal): Jeg vil bare gøre det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen opmærksom paa, at der i sidste Stykke af Lovens § 6 staar: „Overgaar Ejendommen i anden Mands Eje, kan Staten helt eller delvis forlange indbetalt Forskellen mellem det Rentebeløb, der er betalt, og det, der vilde have været at betale, saafremt hele Statslaanet skulde have været forrentet“. Forholdet er det, at ved Loven af 4. Oktober 1919 vil han være fri for Udbetaling af det Beløb, som Jorden koster, forudsat at den er